

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLINE AEGKIRI.

Nr. 41 (251)

13. oktoobril 1926 a.

VI. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas . . . . . Mk. 1000.—
 poolaastas . . . . . „ 500.—
 veerandaastas . . . . . „ 250.—

Siseministriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas . . . . . Mk. 800.—
 poolaastas . . . . . „ 400.—
 veerandaastas . . . . . „ 200.—

Üksik number maksab Mk. 25.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Mk. 4000.— || 1/4 lehek. Mk. 1000.—
 1/2 „ „ 2000.— || 1/8 „ „ 500.—
 1/3 „ „ 1350.— || 1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—

Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% o kallim.

Adressi muutmise 30 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543.

Sisu: 1) E. Kübarsepp, Seltside, ühisuste ja nende liitude likvideerimisest. 2) H. Vaev, Kas likvideerimine? 3) M. Morrison, Joobnud oleku astmed ja nende tähtsus. 4) Mõni sõna politsei koosseisude kärpimisest. 5) Mundrikandja politsei kriminaalteenistuses. 6) Spordivõistluste ettevalmistamisest ja läbiviimisest. 7) Berliini tuletõrjeselts 1851—1926. 8) Ametlik osa. 9) Küsimused ja kostmised. 10) Kuulutused.

Seltside, ühisuste ja nende liitude likvideerimisest.

Siseministri abi E. Kübarsepp.

Eesti demokraatliku Vabariigi asutamise järele tekkis tungiv vajadus kindlaks määrata norme, millede järele edaspidi peaks sündima seltside, ühisuste ja liitude asutamine, sest end. vene seadused sel alal ei vastanud uue riigi korrale ja tema asutustele. Ei võinud ka jääda tähelepanemata, et sõja, revolutsiooni ja neile järgnevate sündmuste tõttu sai paljud seltskondlike ühisuste ja asutuste tegevus halvatud; ühed likvideerisid oma tegevuse, kuna teised oma liikmete või tegelaste kaotuse tõttu jäid ilma juhtiva organita ja nende varandused järelevalveta ning sattusid võõraste isikute kätte. Sellepärast võttis Ajutine Valitsus vastu 21. märtsil 1919. a. seaduse, mis määras seltside, ühisuste ja nende liitude registreerimise korra, kohustades ka kõiki

enne selle seaduse väljaandmist asutatud ühinguid registreeruma kuue kuu jooksul peale seaduse väljakuulutamist või vastasel korral oma tegevust lõpetama. Kahjuks ei määratud seadus lähemalt ära, millises korras ja tähtajal see tegevuse lõpetamine või likvideerimine pidi sündima. Järgmiste aastate jooksul selgus, et paljud enne 21. märtsi 1919. a. seadust asutatud ühingud, kellel Vabariigi territooriumil leidub kinnis- ja vallasvara, ei ole uues registreerimise seaduses ettenähtud tähtajal ega hiljem omi põhikirju registreerida lasknud ega üldse enestest annud Vabariigi kehtvusel mingisuguseid elumärke. Võib oletada, et seesugused ühingud on lõpulikult surmaunele suikunud ja ei ole enam võimalustki neid endise seltsi näol ellu kutsuda, kuna re-

gistreerimiseks kõik võimalused on lastud mööda minna. Jääb ainult üle need likvideerida.

Üldsuse kui ka eraisikute huvides on, et likvideerimine ei saaks määramata aja peale edasi lükatud, sest varandused, millel ei ole õiget valitsejat, võivad lõpulikult kaotsi minna või kõduneda ja hävineda. 1919. aasta seadus vaikib sellest, millal likvideerimine tuleb ette võtta. Mõnel juhtumisel ei sisalda ka seltsi põhikirjad määrusi tema varanduste likvideerimise kohta, teised põhikirjad jätaavad varanduse saatuse määramise peakoosoleku hooleks; viimast ei ole aga võimalik enam kokku kutsuda, kuna selts oma tegevuse lõpetanud juba mitme aasta eest, ja ei ole enam liikmeid, kes õigustatud oleks peakoosolekust osa võtma, või on nende asukoht teadmata. Siin oli seadusandja vaheleostumine möödapääsematu. Sellele seisukohale asus ka riigikogu ja võttis 26. märtsil s. a. vastu seaduse nr. 74 („R. T.“ nr. 37 — 1926. a.), mis otsustab 1919. a. seaduses lahtiseks jäänud küsimuse registreerimata jäänud endiste seltside likvideerimise kohta.

Seadus käib ainult seltside, ühisuste ja nende liitude kohta, mis asutatud enne 11. novembrit 1918. a., kui nad ei registreerunud kõige hiljem kuni 20. aprillini 1920. a., sel juhtumisel aga, kui nad asutatud seadusandlikus korras kinnitatud põhikirjade alusel, siis kui nad selle seaduse maksmahakkamisel (s. o. 4. mail s. a.) ei tegutsenud või neil puudub juhatuse või esituse koosseis.

Seadus ei ole maksev aktsiaseltside ja osähisuste, samuti ka krediitasutuste kohta, ei puuduta ka seadus sihtasutusi ja sihtvarandusi, mis tegutsesid põhikirjade alusel ühel ehk teisel viisil.

Nii siis peajaslikult tulevad likvideerimisele ühingu, mis asutatud seaduse põhjal 4. märtsist 1906. aastast, kuna ühingu, millede põhikirjad seadusandlikus korras kinnitatud, on ainult mõned üksikud.

Seaduse järele kuulub nende seltside likvideerimine siseministeeriumile. Tema organite, s. o. politsei kaudu tuleb siis ka kõige pealt selgusele jõuda, missugused on need seltsid, kes langevad selle seaduse alla ja missugused varandused kuuluvad neile; ilma viimasteta seltsid tuleks ainult lõpenuks lugeda, kuna midagi pole likvideerida. Saades politseilt andmed seesuguste seltside ja nende varanduste

üle, määrab siseminister vastava kolmeliikmelise komisjoni, kui aga likvideeritava seltsi liikmed ei ole teada, siis ei saa komisjoni enne määrata, kui 3 kuud on möödunud peale „Riigi Teatajas“ kuulutamist endiste liikmete väljakutsumiseks. Nende sundlikvideerimisele kuuluvate seltside varandused, mis seni juba kohtulikule hooldamisele võetud, antakse hooldajate poolt üle siseministri poolt määratud likvideerimise komisjonile.

Seadus on tahtnud peajaslikult selgust luua surnud seltside varanduste suhtes, et need ei seisaks võõrastes, mitteõige omaniku kätes ja ei oleks kõrvaldatud tsiviil läbikäivusest. Varandused peavad kuuluma sinna, kuhu näitab seltsi põhikiri; ainult siis, kui selles varanduste otstarvet ei ole ette nähtud või tema määrused ei ole täidesaadetavad, otsustab Vabariigi Valitsus ja ka ainult sel korral, kui varanduse väärtus ei tõuse üle 3.000.000 marga; vastasel korral otsustatakse tema saatuse seadusandlikul teel.

Kõne all oleva seaduse harutamisel riigikogus selgus, et mitmed suuremad ja vanemad seltsid, kes praegu elujõulistena tegutsevad, on 1919. a. seaduse nõudmist täites endid küll õigel tähtajal Eesti Vabariigi kohtutes registreerinud, kuid ilma peakoosoleku volitusega või otsusega, esitades registreerimise palve mõnede juhatuse või lihtliikmete allkirjadega, sest et 1919. a. ja 1920. a. algusel peakoosolekute kokkukutsumine sõja aja tõttu oli raskendatud, kuna seaduse nõudele vastavalt 3 asutaja allkirjaga asja võis õendada.

Nüüd aga, kus sarnane mitteseaduspärane vana seltsi registreerimine uue seltsi asutamise näol 3 liikme allkirjaga ilma peakoosoleku otsusega mõnes kohtu protsessis tuli avalikuks ja seltsi ähvardab hädaoht kaotada kõiki oma varandusi, mis vanalt seltsilt üle võetud, tõelikult õieti uue kätte jäänud. Et arusaamatusi sellel alal ära hoida ja seltsi, kelle registreerimisel iuriidiline viga on tehtud, likvideerimise alla langemisest ära hoida, võeti kõneall olevasse seadusse § 7, mille järele loetakse niisugused seltsid registreerituna vanade seltsidena, kui ei teki kahtlust, et rahukogus registreerida laskjad, asutajad, talitasid vana seltsi esitajatenä.

Ülevalpool kirjeldatud likvideerimist ei pea vahetama seltside likvideerimisega

uue üldise „Ühingute ja nende liitude seaduse“ („R. T.“ nr. 37 — 1926. a. sead. nr. 72) põhjal. Viimase järele likvideeritakse ühingud ja liidud põhikirjades ettenähtud korras ja kui see võimatu, siis siseministri poolt määratud kolmeliikmelise komisjoni poolt, millesse määratakse

liikmeteks eestkätt ühingu või liidu viimase seaduspärasele peakoosolekul juhatusse valitud isikud, kuna ühingute või liitude varanduse likvideerimiseks, mis suletud siseministri poolt, määrab ka viimane ise komisjoni liikmete arvu ja koosseisu.

Kas likvideerimine?

Hans Vaev.

Riigikogu rahaasjanduse komisjoni alamkomisjoni poolt on politsei koosseisust maha kustutatud pooled, s. o. 250 konstaabli kohta, peale selle terve raudtee politsei. Meie politsei on juba praeguste koosseisude juures tööga nii rängalt koormatud, et ei ole enam võimalik nii tegutseda, kui peaks. Kui nüüd oodatud paremuse asemel veel politsei tegevamast osast kustutatakse maha pool, siis tekib õigusega küsimus, miks ainult pool, miks mitte kõik? Kui politsei ülesanded jäävad endisteks, siis tema alamkomisjoni poolt määratud koosseisuga neid täita ei suuda. Kui aga osa politsei ülesandeid, näiteks, maksude sissenõudmine, panna teiste asutuste peale, ka siiski ei ole temal nii vähese koosseisu juures võimalik rahuldada kodanikkude nõudeid. Tema löögijõud maal muutuks nii nõrgaks, et sellega kellelgi enam meele ei tuleks arvestada. Praegu on maa jaoskondades 6—8 konstaablit. Jaoskonnad on 70—80 versta diameetris, nii siis 10—15 versta tagant võib ikka politseid leida. Komisjoni kava järele jääks siis jaoskonna peale veel 3—4 konstaablit ehk 20—30 versta tagant üks. Niisugustes tingimustes ei või enam juttu olla kuritegude ja õnnetuste ärastamisest, mis peaks olema ometi politsei esimene ülesanne. Jaoskonna piires on aastas 15 ja rohkem laata. Komissar võiks siis laadale korrapidajaks saata paremal juhtumisel 2—3 konstaablit, aga mõne sündmuse puhul aga vast üheainukese. Juhin tähelepanu sellele, mis kujutavad enesest meie laadad ja missugused sündmused seal võivad aset leida, kui seal puudub kindel korrapidamine. Laadale kogunevad tuhandeid inimesi ja alkoholi hävitatakse seal otse kohutavalt. Tean juhtumisi, kus viinapood maa laada ajal müüs kaks 40 vedrulist aamitait piiritust ja teinekord 3000 $\frac{3}{4}$ -liitrilist pudelit viina. Laadal tekivad mitmesugused

pahandused, tülid, vargused j. n. e. Kui nüüd kõige selle lahendajaks ja vaoshooidjaks määrata 1—2 inimest, siis sellest küll enam palju abi ei ole. Juba ainuüksi selleks, et konstaabel oma jaoskonna laadad jõuaks läbi käia, kulub ära kõige vähemalt 30 päeva. Protokolletuleb praegu iga konstaabli peale maal 100 kuni 180. Peab tähendama, et suurem osa neist seatakse kokku kodanikkude kaebtusel, — üsna väike osa on tehtud politsei oma algatusel. Iga protokollil puhul tuleb mitu inimest ülekuulata, kes väga mitmes kohas elavad. Kui nüüd ka sel alal politsei tööd kahekordseks muuta, siis ei suudaks politsei kodanikkudele nende huvide kaitseks enam rahulolevat kaitset pakkuda. Kuidas tagaotsitavatega lugu jääks, ei ole ka raske ennustada. Igatahes paremust ei ole oodata. Ka selles osas, kus politsei tavaliselt soovimata külaline, nagu: majaraamatute, lasakeriistalubade, jalgratta- ja autonumbrite kontroleerimisel j. n. e., oleks tema üsna võimetuks tehtud. Kui aga seadused ja määrused enam täitmist ei leia, milleks neid siis veel välja anda? Maksude sissenõudmisest tuleks politsei kindlasti vabastada, ja seda panna maksumäärajate asutuste eneste peale, siis kaoksid need alati korduvad nähtused, nagu ammu surnud isikutelt, vallavaestelt ja santidelt maksude nõudmisel, ja siis jõutakse võib olla, ka arusaamisele, et meie praegune maksusüsteem on kodanikule täiesti vastuvõtmatu. Kui politseid maksude nõudmisest vabastada, siis on võimalik tema koosseise vähendada, kuid siiski mitte nii suurel määral, nagu seda alamkomisjon peab võimalikuks, et hoiduda olukorra halvenemisest. Kaitseliidul, kui sõjariistusorganisatsioonil, on suur tähtsus ja teda võib korrakaitseks kasutada, kui sõjalist jõudu. Siiamaani on tema politsei tööd ainult suurendanud kaitseliidu maksude sissenõudmise näol, aga mitte tema tööd

vähendanud. Ka ei saa politsei ülesandeid panna inimeste peale, kes pole selleks ette valmistatud, näiteks külakümnikkude peale, sest politseiala on tänapäev väga laialdane, vajab erilist ettevalmistust ja edaspidist vahetpidamata informeerimist. Meie kehva rahva juures on ju ka riiklises majapidamises kokkuhoidmine väga soovitatav, kuid kas ainult ametnikkude lahtilaskmisega seda kokkuhoidu saavutatakse, kui töö endiseks jääb, selle üle on põhjust kahelda. Ametisse võeti ju omal ajal ametnikke selleks, et riigil oli tarvis tööd teha. Et seda tööd riigil tulevikus enam ei tekiks, selleks ei ole alamkomisjon veel midagi teinud. On inimesi, kellele politsei, samuti ka teised riiklikud organid on vastumeelt ja kelle meelsus seisab ühesainsas sõnas „maha“. On ju politsei see esimene, kes inimest segama kipub, kui tema tegevus enam seadusega ei ole kooskõlas, ja sellepärast ka see umbusaldus politsei vastu. Ei tahaks uskuda, et sarnane meeoleolu ka rahvasaadikuteni on küüeninud ja tahaks loota, et riigikogu teeb vastavad parandused alamkomisjoni ettepanekutes. Täiesti ekslik on arvamine, et meie politsei koosneb argpükstest, kes esimesel võimalusel kohe plehku panevad, kui mi-

dagi tõsisemat juhtub. Seda püütakse ikka 1-se detsembri sünnimustega tõendada. Täiesti ärateenimatu kahtlustus. Meie politseis teenivad mehed, kes sõjaväeteenistuse rasketel aegadel läbi teinud, kes püssirohu suitsu küllalt nuusutanud, kelledest paljudel ehivad rinda vabaduse ristid ja kes tagasi ei kohku, kui tarvis, veel kord surmale silma vaadata. Et politsei 1-sel detsembril küllalt energiliselt ei tegutsenud, see on nende süü, kes politseid hoiavad selgusetuses ja alalises likvideerimise meeoleolus. Miks tuletatakse politseid ainult neist silmapilkudest meele, kui ta nõudis tänava koristamist, või takistas keelatud kohal üle raudtee minemast, mida ta ju kohustatud oli tegema, ja miks unustatakse nii ruttu kriminalist Viljak'i, konstaabel Sulg'i ja paljude teiste kujud?!

Alamkomisjoni otsus tundub politseile küll rohkem mingisuguse karistuse või kätemaksuna, kui kõigiti läbikaalutud otsusena. Peaks aga alamkomisjoni ettepanek siiski riigikogus enamuse saama, siis oleks sellega tõsine samm astutud, mis meie politsei tegevust täiesti halvaks; vähemalt tema tegutsemisele senisel kujul kriipsu peale tõmbaks.

Joobnud oleku astmed ja nende tähtsus.

M. Morrison.

Kuni kõige viimase ajani kahtlesid Nuhtluse ja trahviseadused selle juures, kuidas vaadata joobnud oleku peale kuritegude karistuste määramisel, kas pidada seda kuriteo üheks kaaselemendiks või mitte. Joobnud olek võis kuri- ja süütegude kaasosana hindamisele tulla üksi süüteo motiveerimisel kohtute ja politsei igakordsest vaatepunktist, kui selle kohta tuli otsust anda või korraldust teha, ja siin olenes asi peaaesjalikult otsuseandja isiklikust vaatest. Viimasel ajal on aga see muutunud ja esile tekib nii seadusandlustes, kui ka sellekohases kirjanduses, püüde joobnud oleku hindamiseks üles seada kindlaid põhimõtteid, mille järele võimalik oleks joobnud oleku astmeid kindlaks teha ja hinnata. Ning selle juures tuleb otsustamisele ka asjaolu, kas joobnud olekut lugeda karistust ja trahvi pehmendavaks või kõvendavaks asjaoluks. Karskliste vaadetega ametnikkude seisukohalt on joobnud olek juba süütegu

iseenesest ja kui joomise tagajärjel kuri-ehk süütegu toime pandi, siis tuleb lugeda selle teo algust juba sellest momendist, millal isik end joobnuks jõi. Joomist vabandajad ametnikud on valmis joobnud olekus kordasaadetud kuritegusid lugema ja pidama sarnasteks, mida tuleb vähemal määral karistada, kui kaine peaga toimepandud kuritegusid. Nii on vaidlejad poolt ja vastu ja mõlemad pooled suudavad esile tuua kaunis kaaluvaid põhjusi.

Et sellesse olukorda selgust luua, on mõned seadusandlused otsekohe määranud, millal joobnud olekus kordasaadetud kuriteod on suurema karistuse väärlised kaine peaga toimepandud kuritegudest. Taanimaal keelab seadus joobnud isikutele otsekohe igasuguse auto juhtimise, sellele vaatamata, kas oli selle tagajärjeks õnnetusi või mitte. Sedasama nõuavad ka viimased Tallinna linna liikumise sundmäärused voorimeestele ja autojuhtidele nende äriajal tegutsemisel. Ühisrii-

kides trahvitakse veo alal ettetulnud süüdlasi palju valjemalt süüteo kordasaatmisel joobnud olekus, minnes välja sellest, et sõiduki juhi kätte on usaldatud teiste inimeste tervis ja elu.

Kuritegude jälgimisel on tihti väga tähtis teada, kas on surnult leitud isik surma saanud üleliigse alkoholi tarvitamise tagajärjel või on ta tapetud. Et alkohol haihtub inimese organismist juba ööpäeva jooksul, siis võib surmasaamise põhjus raskendatuks muutuda praeguste arstiteaduse kindlakstegemise viisidega. Nagu ajalehed teatavad, leiti läinud aastal prantsuse arstide Astru ja Rades'i poolt üles uus alkoholi hulga kindlakstegemise viis inimese organismis margantshappeliste soolade abil, mis vabastavad hapniku alkoholist ja hapestavad alkoholi. Sellel viisil on ilmeksimata võimalik kindlaks teha inimese veres olevat alkoholi hulka ja selle mõju.

Viimasel prantsuse kohtuarstide kongressil oli üksikute liigete tööde põhjal kindlaks tehtud, et inimesele harilikult juba siis surm järgneb, kui alkoholi hulk veres suhtub 3:500. Kuid on ka juhtumisi ette tulnud, kus laipadest leitud alkoholi hulk suhtus 1:100.

Huvitavaid võrdlusi tuuakse ette alkoholi tarvitamisel isiku keharaskusega võrreldes. Nii tõendavad arstid, et üks kantmi alkoholi ühe keharaskuse kilogrammi peale ei tee veel inimest joobnuks, vaid siis, kui alkoholi hulk ulatub üle selle määra. Nii on kerge joovastuse mõõduks kaks kantmi ühe keharaskuse kilogr. peale ja täitsa joobnud olekuks kolm ja enam cm. Suhtub alkoholi hulk inimese veres 1:250, ei ole enam organismil kainuse tunnuseid, ja harilikult järgneb surm, kui alkoholi suhtumine verega tõuseb 0,007.

On meil nüüd täitsa mõõduliselt teada, kui palju isik on alkoholi tarvitanud, siis võib, teaduslistele andmetele tugenedes, kindlasti isiku joobnud oleku astet määrata, pealegi sarnasel täpsel viisil, mis ei luba enam kahelda. Kindlakstegemist on võimalik ka siis ette võtta, kui isik on juba kainenemisel ehk püüab süüdistuse kiuste end kaineiks pidada ja sellena näidata. Nimelt tarvitatakse kindlakstegemise viise juba kohtu arstide poolt keemiliste abinõudega alkoholi äramääramisel inimese veres ja tihti ka uriinis. Mitmel pool Prantsusmaal ja Ühisriikides, kus joobnud olek loetakse juba üheks

kuri- ehk väärteo kaaselemendiks, selle suurendajaks, uuritakse kuritegija jalamaid järele peale tema politsei jaoskonda toimetamist, kusjuures verd ja uriini võetakse tunnistajate juuresolekul, ja kui kaebealune peaks vastu puiklema, siis on võimalik sunniabinõusid tarvitusele võtta.

Praktiliselt on juba enam-vähem joobnud oleku kohta kolm astet maksuma pandud: 1) täieline kaineolek, 2) kerge joobnud olek ja 3) täieline aru kaotus joomise tagajärjel. Eesti keeles võiks tehniliselt tarvitada kolme määrust: 1) kaine olek, 2) viinastunud ja 3) joobnud.

On tavaline nähtus, et kõige suuremad toorused ja metsikud väljaastumised iseäranis politsei vastu sünnivad üksi joobnud olekus, sellepärast ei ole politseil, kui kannatada saanud ametnikul, mitte ükskõik, millised otsused tehakse rahukohtunikude poolt süüdlastele. Seadus, mille järele süüdlasi trahvitakse („R. T.“ nr. 147/148 — 1920. a.), ilmus sel ajal, kui rahakurss oli võrdlemisi kõrge. Nüüd ei ole aga rahatrahvi ega aresti trahvi suurus ammugi enam selles suhtumises, mis ta oli seaduse väljaandmise ajal ja mis oli mõeldud süüdlaste trahvimiseks. Sellepärast vajab seadus uuendamist. Senini kui see sündinud pole, tuleb igakordse joobnud oleku suurus ära näidata ja sellega avaneb kohtutel võimalus otsustega seda vahekorda enam tasakaalu viia, ja seda viga kohtupraktika abil parandada. Seadus on tahtnud joobnute ärakoristamist kiirendada ja neile trahvi kõvendada. Seda püüet ei ole senini vastuväidetega nõrgendatud. Igatahes on politseil küllalt põhjust asja teravalt tähele panna, missuguseid otsusi kohtud teevad peale liigjoomise astmete äranäitamist.

Iseasi on see, kui politseil tegemist tuleb teha nende süü- ja väärteudega, milliste trahvimine on politsei kohuseks. Seal tuleks lugeda joobnud olekut tingimata süü suurendajaks, selle kaaselemendiks ja selle järele ka trahvimisel trahve kõrgendada, igatahes mitte seda juhtnõuiks pidada, et joobnud olekute trahvimine allub rahukohtunikude piirkonda ja ei käi politsei võimupiiridesse. Sest kui siin sellest kinni pidada, siis jääb joobnud olek trahvimata, ehk seda tuleb rahukohtunikude kaudu teha, mis aga annaks asjata tööd ja ajaraiskamist. Kui lugeda joobnud olekut süüteo üheks kaaselemen-

diks, selle tõukejõuks, siis ei saa ühte süüd teisest lahutada ja süütegu saaks alguse liigjoomise momendist. Siin ei saa mööda minna joobnud oleku astmetest, ja mida selgemad ja kindlamad põhimõtted sellel alal maksmas, seda parem.

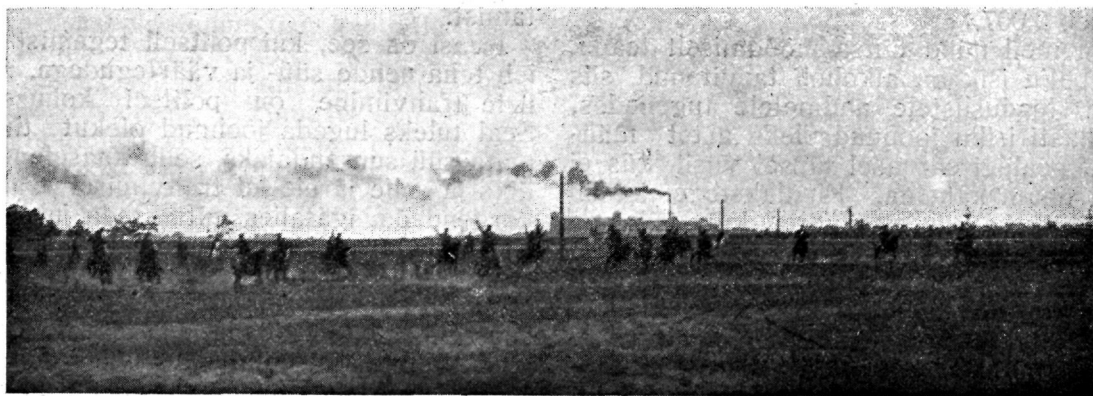
Harilikult vaidlevad joobnud isikud peale kainenemist alati süüdistuse vastu, nemad ei olevat joobnud olnud, ehk on olnud ainult viinastunud sellel määral, mis ei oleks lubanud nende teguviisi trahvimise määruste alla tuua. Et sarnastele süüdistustele kord jäädavalt lõpp teha, tuleb joobnud oleku tähendamisel ka alati see sisse võtta, millisel joobnud oleku astmel isik politseile põhjust andis, teda avalikult kohalt koristada. On see seisukord täpselt kirjeldatud, protokollis üksikasjaliselt sisse kantud, siis kaovad

igasugused tagantjärel targutamised joobnud isikute poolt, ning politsei vabaneb etteheidetest, nagu toimetaks tema joobnud isikute vastu omavoli. Kui joodikud viimase enesekaitse abinõuna veel seda toovad ette, et politsei ei määra ära täpselt joodiku joobnud oleku astet, siis peab näitama, et seda teha suudetakse ja tahtakse ja et see ei ole sugugi nii raske. Joobnud oleku astmete määramine ei ole kuigi keeruline samm ja see peaks olema võimalik igal protokollis kokkuseadjal, kui selleks leidub aga head tahtmsit, otsekohesest püüet. Ainult väliste joobnu tundemärkide äratähendamine igakord ei aita, sest isikute organism on kandejõu poolest väga mitmesugune ja ka püsti seistes võib joodik kõrgemal astmel joobnud olla, ilma et ta pruugiks maas lamada.

Ülesvõtteid politsei ratsareservi võistlustelt 26. sept. s. a.

Hobuste mahavõtmine.

Ratsarünnak.

Püramiid.

Mõni sõna politsei koosseisude kärpimisest.

Riigikogu rahaasjanduse komisjoni alamkomisjoni tööd politsei koosseisude vähendamises ei saa kuidagi otstarbekohaseks pidada ja, kui nüüd kuuleme, et komisjon on otsustanud 250 konstaablit maha kustutada, peab ütleva, et igal ajal olgu oma piir, ja tegelikus elus ei saa sellast suurearvulist politsei kärpimist kuidagi läbi viia. Senised komisjonid, kes koosseisude vähendamist on harutanud, on ikka kahesilma vahele jätnud kohad, kus tegelikult juttu võiks olla vähendamisest ja on tunginud seal liiga kaugele, kus kokkutõmbamisega oleks õige ettevaatlik pidanud olema (konstaablite vähendamises). Konstaabel on ametnik, iseäranis maal, kelle abi tarvitab rahvas kõige rohkem. Teda peetakse kõikteadjaks (mida politseiametnik ka enamvähem peab olema), sest nagu politseiametnikkude kursustel oli, nii ka nüüdses politseikoolis, õpetatakse politseiametnikkudele peale kuritegude jälgimise, avaliku korra ja rahu järelvalve veel mitmesuguse ala teadmisi, mispärast inimesed ka igasugustes asjades eestkätt konstaabli poole pöörduvad, seletuse saamiseks. Nende ridade kir-

jutaja ei kuulu küll konstaablite hulka, kuid mul on viimastega alati kokkupuutumist ja ma näen, et ainult mõnda üksikut rajooni võiks mõne teisega ühendada, kuid suurem kohtade likvideerimine ei anna häid tagajärgi, esiteks sellepärast, et konstaabel praeguse korra juures tööga küllalt on koormatud, teiseks, et politsei rahvale ei ole küllalt kättesaadav ja kuritegijad, teades, et politseinik asub paarkümmend versta kaugel, hakkavad märksa julgemalt tegutsema. Kui politsei koosseise üldse mõtet oleks vähendada, siis võiks, minu arvates, eestkätt ratsapolitsei ära kaotada. Meie, kui vaese riigi rahvas, ei või sarnast ilu ja au omale lubada, sest ratsapolitseid ei ole meil mitte nii hädasti vaja. Kui järele mõtelda, mis läheb maksma üks ratsapolitseinik ühes hobuse ülevalpidamise ja muude kuludega, siis peaks kokkuhoidmise suhtes just siia pilku heitma. Kujutame omale ette, et meie ratsapolitseid 1924. a. 1. detsembri taolise riigivastase väljaastumise juhuseks hoiame, (olgu, et mõnikord harvasti ka mujal ratsapolitsei abi tarvitatakse), siis ei ole meil sellepärast

veel põhjust alalise ratsapolitsei ülevõlpidamiseks. Samuti ei ole tungivat tarvidust raudteepolitsei järele, nüüd, mil sisemine elu on kujunenud enam-vähem normaalseks. Selle asemel võiks kohalikke, valdade konstaablite asukohti asetada, kui mitte raudteejaama juure, siis kusagile ligilähedusse. Suuremalt osalt on see juba praegu iseenesest nii. Kuid on veel palju raudteejaamu, kus ühes kohas asuvad valla kui ka raudteepolitsei konstaablid, kas ei võiks siis maal valla konstaabel ja linnades mõni jaoskonna konstaablitest väga hästi raudteepolitsei konstaabli kohusi täita, sest tema töö on õige väike ja seisab selles, et ilmub sisse- ja väljasõitva rongi vastu, et korralagedusi ära hoida. Viimaks on veel küsitav, kas on meil politseikooli tarvis sarnasel kujul, nagu ta praegu tegutseb. Ja kui mõeldakse veel 250 konstaablit lahti lasta, mis jaoks siis veel politseikool, kui sarnane suur arv politseinikke reservi jääb? Ja kuigi nii-

sugust suurt koosseisude kokkutõmbamist on võimata läbi viia, nagu eelpool kirjeldatud, ka siis pole alalist politseikooli tarvis. Kui ajajooksul peaks tarvidust olema kutseõigusliste politseinikute järele, siis võiks politseikooli juures tarviline arv politseikasvandikke 6-kuulise kursuse näol ette valmistada, milleks võiks lektoreid palgata. Kui aga politseikoolis ei ole õppust, siis võiks kasutada kooli ruume mingisuguseks muuks otstarbeks politsei alal.

Eelpoolkirjeldatud kokkutõmbamistega võiks õige suuri summe kokku hoida, kuid konstaablite vähendamine on praeguse töösüsteemi juures eksisammuks. Peale muu olgu tähendatud, et kriminaalametnikkude vähendamisest ei või sugugi juttu olla, sest neid on isegi mitmekordsete kärpimiste järele ainult peotäis järele jäänud, mille all juba praegu töö kannatab.

E. L.

Mundrikandja politsei kriminaalteenistuses.

Politseidirektor dr. M. Sonenberg, Varssavis.

(Rahvusvahelisel politseikongressil Berliinis 1926. a. peetud referaat.)

Peaaegu kõikide Lääne-Euroopa riikide politseiasutuste struktuuris võime tähele panna ühte ebaloomulikku nähtust, mis seisab selles, et neis riikides tegutsevad paralleelselt kaks ehk rohkem politseiüksust, nimelt mundrikandja riikline politsei, kriminaalpolitsei ja siin ja seal peale selle veel kommunaalpolitsei. Sellejuures näeme, et tähendatud organisatsioonide juhtivad osad ei sarnane teineteisele sugugi, nagu, näiteks, Prantsusmaal ja Itaalias, ehk aga on niimoodi organiseeritud, et neil on ühesugused õigused, juhtidel ühesugused aukraadid ja näib nagu konkureerivaid politseiasutused kuritegevuse vastu võitlemise alal üksteisega. Sarnane eba-meeldiv olukord tekitab ühelt poolt alalisi arusaamatusi ja hõõrumisi üksikute politseiasutuste vahel siseteenistuslikes läbikäimises, teiselt poolt aga ei jäta tema ka mõju avaldamata politsei peatulesande täitmise peale, s. o. kodanikkude elu ja varanduse kaitsmise peale, see olukord mõjub selles suhtes otse hädaohtlikult. Juhtub tihti, et üksikud politseiasutused, mis alluvad mitmele keskkohale, ei suuda teisiti teineteisega läbi käia ja omi asju

ajada, kui ainult keskkohade kaudu ja abil, mis aga enesega kaasa toob suurt aja raiskamist ja selle tõttu takistab vastava teenistusliku ülesande kiiret ja sihikindlat täitmist.

Eriliselt torkab kirjeldatud nähtus silma rahvusvahelisel teenistuslikel läbikäimisel. Juhtub tihti, et ühe või teise riigi politseiasutus selle asemel, et kiire teenistusliku asja lahendamiseks pöörduda otsekohe teise riigi vastava politseiasutuse poole ja sel teel saavutada võimalikult ruttu küsimuse lahendamist, asju ajab mitmesuguste oma maa asutuste kaudu, nii et „väga kiire“ asi ühest asutusest teise, ühest kantseleist teise rändab. Arusaadavalt tekib mitte kellelegi kasutoov pikk kirjavahetus, asjaajamine venib ja muutub aeglaseks, võib isegi juhtuda, et kirjavahetus mingisuguse vahelüli asutuse kantseleisse jääb peatuma, aktidesse mahutatakse, mille tõttu siis ka kirjavahetus on kadunud.

Et kõne all olevat küsimust igapidi selgitada, peame meie lähemalt uurima, mis põhjustel on tekkinud niisugune politseiasutuste organiseerimise viis. Peapõhjus

seisab muidugi selles, et politseiasutusi on lihtsalt puudulikult organiseeritud: selle asemel, et luua üht asutust, kust kõikide politsei liikide tegevust saaks juhtida, loodi hulk iseseisvaid eriasutusi. Tagajärjeks on arusaamatuste ja hõõrumiste tekkimine, mis endaga kaasa toob positiivse töö ja töötajajärgede asemel suure hulga bürokraatlist asjaajamist.

On juba viimane aeg, et meie jõuaksime seisukohale, et iga üksiku riigi politsei peab moodustama terviku, mis seisab ühe isiku juhtimisel, millega aga ei ole sugugi veel öeldud, et politsei ei peaks end spetsialiseerima. Politsei alljaotust peaks aga küll läbi viima praktiliselt, otsustabekohaselt ja mõistlikult, terve organisatsioon peaks suutma täita kõiki politseilisi ülesandeid. Minu arusaamise järele tuleks luua üks politseiline organisatsioon igas riigis, selle alljaotused oleksid, näiteks, kriminaalpolitsei, jõepolitsei, sanitaarpolitsei, liikumispolitsei jne.

Iga päevaga muutuv ja arenev elu, mis endaga kaasa toob kiire arenemise ja edasijõudmise kõikidel aladel, kuritegijate tehnika arenemine nõuab politseiametnikudelt alalist teadmiste täiendamist ja spetsialiseerumist. Näiteks, peab kriminaalpolitsei omale alatasa soetama uusi tehnilisi abinõusid, kriminaalpolitsei ametnikud vajavad alalist edasiõppimist, kriminaalpolitsei tarvitab oma koosseisu jaoks head, väljalalituid inimmaterjali. Selle politsei haru põhiülesandeks on vahetpidamata võitlus kuritegijatega, kui kahjulikkude ollustega seltskonnale, selle tõttu vajab kriminaalpolitsei ametnik alalist teadmiste täiendamist ja varustamist uuemate tehniliste abinõudega.

Sellest aga ei järgne sugugi veel, et kriminaalpolitsei peab ilmingimata olema iseseisev üksus. See on viga, mis, nagu öeldud, tihti tehakse ja mille eest tuleb hoiduda kõigest jõust, seda enam, et ka kõige teadlikum ja kõige paremini tehniliselt varustatud kriminaalametnik ilma mundrikandja politsei abita suuri tagajärgi omas tegevuses ei saavuta ja — töötades üksikult — enamalt jaolt oma tegevuse sihti, s. o. kuritegevuse paraliseerimist, ei saa kätte. On ju teada, et mundrikandja politsei sama sihi poole püüab, nagu kriminaalpolitseigi, mis seisab korra alalhoidmises ning kodanikkude elu ja varanduse kaitse eest hoolitsemises. Kui tähendatud politseiliikide ametnikud teenistuse ko-

huste täitmisel igauks isemoodi on riietatud, siis peab tähendama, et see vahe on ainult relatiivne ja on tingitud ametnikkude ülesannete iseäraldusest. Politseinik, kes postil seisab, patrullis käib jne., peab oma tähelpanu pöörama esimeses järjekorras tänava välimisele elule ja selle eest hoolt kandma, et igapäevane elu liiguks normaalses raamides. Sarnast teenistuse iseloomu arvesse võttes, pole välispolitseinikul mingit põhjust varjata oma isikut ega ka oma teenistuskoha iseloomu, just vastuoksa, peab tema kättesaadav olema kodanikkudele, kes vajavad tema abi. Sootu teistsugune on lugu kriminaalametnikuga, keda ei tohi ära tunda, nii et otsitav ja tagaetatav kuritegija ei teaks, et tema järele valvatakse, et teda otsitakse ja tema ei saa põgeneda ja end päästa teenitud karistuse eest.

Minu ülesandeks ei ole praegu selle üle vaielda, missugune kõne all olevatest politseiharudest raskem on ja kus nõutakse enam leidlikkust, asjatundlikkust ja teadmisi; mina tahan ainult mõlema politseiharu teenistuse iseäraldusi selgitada ja selleks otstarbeks tuleb meele tuletada üldist tõeasja, mis on saanud algnormiks peaaegu kõikide riikide politseiorganisatsioonidele. Nimelt on politsei ülesandeks: avaliku korra, rahu ja kodanikkude elu ja varanduse julgeoleku eest hoolitsemine, kohtu- ja administr.-võimude korralduste täitmine. Selle tõttu on iga politseiasutus kohustatud: 1) selle järele valvama, et seadused ja ametasutuste poolt seaduslikus korras maksmapandud määrused leiaksid täpset täitmist ja et seaduste ja määruste vastu eksijad võetaks vastutusse; 2) kõiki seaduslikke abinõusid tarvitusele võtma, et ära hoida seadusvastaseid tegusid ja selgitada toimepandud kuritegusid. Meie aja politsei peab end inimeste tegevusse segama, kui vaja on takistada seadusvastaste tegude toimepanemist. See süsteem baseerub kõigepealt inimeste ja olukorra tundmisele, peaaesjalikult nende isikute tundmisele, kes on juba varemalt karistatud ja kes on hädahoitlikud üldisele julgeolekule, samuti ka nende isikute tundmisele, kes küll eelkaristatud pole, kuid kellede iseloom kaldub kuritegevuse poole. Siia kuulub ka alaline rahva elu ja meeoleu üle valvamine ja teiste avaliku julgeolekuga seotud nähtuste tähelpanemine. Tähendatud politsei ülesanded moodustavad enesest siis

ka tegelikus elus võitlust kuritegijatega ja kuritegevusega.

Sarnane võitlus võib olla mitmesugune. Politseinik võitleb kuritegevuse vastu seega, et tema kuriteo toimepanemist takistab ehk, teiselt poolt, sellega, et tema peale kuriteo kordasaatmist kuritegu selgitab ja selle toimepanija kindlaks teeb ning kinni võtab. Need kaks kuritegevuse vastu võitlemise viisi on lähedalt teineteisega seotud, mispärast neid teineteisest ei saa lahutada, olgugi, et see paistab esimesel silmapilgul teisiti olevat. Nende võitlusviiside ühendust näeme alljärgnevalt.

Nagu juba tähendatud seisab kuritegevuse vastu võitlemise viis selles, et püütakse kuriteo toimepanemist ära hoida või kuriteo kordaminekut takistada. Seda eesmärki saavutatakse selle läbi, et valvatakse täpse seaduste täitmise üle kodanikkude poolt. Neid ülesandeid täidab postil olev politseiametnik, kes valvab võrdlemisi väike maa-ala korra üle ja politseipatrull, kelle ülesandeks on teatava aja jooksul suurema maa-ala julgeoleku ja korra üle valvet pidada. Neid ülesandeid täidetakse selleks, et võimalikult kuritegijate plaanisid nurja ajada. Kui postil seisev kordnik kuritegija ühes viimase käes olevate instrumentidega peab kinni ehk samuti peab kinni isiku, kes kaasas kannab kõiksuguseid igapäevaseks eluks tarvisminevaid asju suurel arvul, siis takistab tema ühelt poolt kavatsetud kuriteo toimepanemist esimese isiku ja toimepandud kuriteo tagajärjel saadud asjade kasutamist teise isiku poolt — ühe sõnaga kuritegude takistamise eesmärk on täielikult kätte saadud. Tekib küsimus, missuguse politsei liigi peale panna sarnaseid eemaldamise ülesandeid. Harilikult täidab neid funktsioone mundrikandja politsei, sest kriminaalpolitsei on arvuliselt liig väike, et nende ülesannete täitmist oma peale võtta. Kirjeldatud ülesannete täitmisel mängivad suurt osa ka patrullid. Patrullide teenistuse ülesanne on suurema maa-ala kontroleerimine suurema arvu ametnikkude abil. Patrullimise eesmärgiks on: 1) sarnaste isikute ülesotsimine ja kinnivõtmine, keda otsitakse taga toimepandud kuritegude pärast ja kes end peidavad; 2) niisuguste majade, korterite, peidupaikade, öömajade jne. kontroleerimine, kus võivad olla p. 1. tähendatud kuritegijad ja kus võib

leida mingi kuriteo tagajärjel saadud asju; 3) ilma vastava loata hoitud sõjariistade leidmine ja konfiskeerimine. Niisuguseid patrullimisi võib toimetada kahel viisil: 1) teatav maa-ala piiratakse politsei poolt ümber ja siis võetakse ümberpiiratud majades, platsidel, tänavatel jne. läbiotsimised, kontroleerimised jne. ette ehk 2) saadetakse teatavaid tänavaid kaudu mitu politseipatrulli, kes siis läbiotsimisi jne. toimetavad. Niisugused patrullimised annavad tihti häid tagajärgi. Missuguse politsei peale tuleb panna kirjeldatud patrullimisi? Mõistagi — mundrikandja politsei peale, kellele antakse abiks mõni kriminaalametnik, kelle peal aga sarnasel korral lasuvad erilised ülesanded: kinnipeetavate isikute kindlakstegemine (tagaotsitavate kuritegijate äratundmine), läbiotsimised jne.

Jaoskondade ametnikkude tegevus võib samuti olla väga kasulik kriminaalpolitsei seisukohalt. Välispolitsei jaoskondade ametnikud liiguvad alatasa oma jaoskonna piirides, tunnevad kõiki maju, kontroleerivad elanikke (mõllimise suhtes), valvavad majade ja hoovide puhtuse järele jne., teiste sõnadega õpivad oma jaoskonna ja rajooni inimesi tundma ja võivad tarbekorral kriminaalpolitseile anda väärtuslike näpunäiteid selle kohta, kuidas elab üks või teine isik, kuidas on lugu tema sissetulekutega, elukommetega, kas on tema eluviis kooskõlas sissetulekutega jne., tähendab, välispolitseiametnik võib teadete kogumisel ja andmisel palju kaasabi pakkuda kriminaalpolitseile, seda enam, et tema võib vabalt kui üldiselt tuntud isik liikuda rajooni piirkonnas asuvas majades ja kodanikkude juures, ilma et see ärataks kellegi tähelepanu või kahtlust. Kõigest sellest aga järgneb otsekohe, et kuritegude eemaldamisel on välispolitsei ja kriminaalpolitsei tegevus väga lähedalt üksteisega seotud, ülesannete jagamisest ei saa siin juttugi olla kahe politseiliigi vahel. Ilma mundrikandja ametkonna kaasabitä ei saa kriminaalpolitseinik edukalt tegutseda.

Mis nüüd puutub teisesse kuritegevuse vastu võitl. viisisse, siis olgu selle kohta lühidalt tähendatud järgmist: kui kuritegu juba on toime pandud, siis on võimalikud järgmised juhtumised: 1) kuritegija tabati kuriteo toimepanemise kohal ehk põgenemisel; 2) kuritegija on teada, kuid tema on kusagil peidus; 3) kuritegijat ei ole

teada. Esimesel juhtumisel on politsei töö kerge. Politsei võtab ja peab kuritegija vahi all, seab kokku protokollid ja annab tema üle vastavatele ametivõimudele. Neid ülesandeid täidab enamalt jaolt mundrikandja politsei, s. o. viimane toimetab kuritegija vastavasse välispolitsei jaoskonda või kriminaalpolitsei komissariaati ja seal edasi vastavate ametivõimude juure. Teine juhtumine on seotud juba suuremate raskustega. Kuriteo toimepanija on teada, kuid tema elukohta politsei ei tea, sest kuritegija on redus. Kui temal üldse kindel elukoht on olemas, siis tema kindlasti seal ei viibi, ja harilikult elutseb tema lähedalseisvate isikute juures: sugulaste, armukese, kaasaitajate jne. korteris. Sarnasel korral võib palju kasu tuua tagaotsitava ülesleidmisel välispolitsei rajooni ametnik, postikordnik, välispolitsei patrull. Rajooni ametnik juhib tagaotsimise korral erilist tähelpanu oma rajooni elanikkude peale, kontroleerib täpselt uuesti tema rajooni elama asunud isikuid, eriti tähelpanu pöörates neile, kes ennast jaoskonnas pole lasknud sisse kirjutada. Tema pöörab tähelpanu niisugusel korral erilisel ka neile, kes mingisugusel põhjusel kahtluse all seisavad. Leidlik rajooni ametnik võib vaatamata elanikkude (kes kahtluse all seisavad) valeandmetele ja teadetele siiski üht või teist asjaolu selgitada, võib otsusele jõuda, et teatavas elumajas kõik ei ole korras, et seal keegi elab, kes kardab päevavalgust, ja võtab maja erilise valve alla, kui võimalik, teatab oma tähelepanemistest kri-

minaalpolitseile, kes võib salajase valve sisse seada; sarnasel viisil on juba palju kuritegusid selgitatud. Politsei patrull võib erilist tähelpanu pöörata möödaminejatele ja isikukirjelduste ning päevapiltide abil tagaotsitavat kinni võtta.

Nii näeme, et ainult kolmandal juhtumisel, s. o. siis, kui kuritegija on täiesti tundmatu, mängib kriminaalametnik juhtivat osa. Sarnasel korral tuleb kõige pealt kuriteo paika uurida, seal leiduvaid isikuid tunnistajatena ülekuulata, jälgesid otsida ja fikseerida, asjatundjate arvamist paluda jne. ja kõigest saadud materjalist järeldada, kes võiks olla kuritegija. Alles siis, kui on leitud mingisugune tundemärk, mis laseb kuritegijat oletada, võib asuda süüaluse kinnivõtmisele. Tähendab, niisugusel korral mängib kriminaalpolitsei väga tähtsat osa, kuid abiks temale võib olla ka mundrikandja politsei, eriti siis, kui asi jõuab süüaluse otsimisele, tagaajamisele ning kinnivõtmisele. Ei tohiks ka unustada, et välispolitsei kuriteo paika kaitses uudishimulise publiku eest kuni kohtuvõimude ning kriminaalpolitsei kohalejõudmiseni. See töö on — olgugi et tema on ainult formaalne — väga tähtis, eriti veel, kui arvesse võtta, et jälgesid võidakse hävitada ja kuriteo paika moonutada politseid eksiteele viimise otstarbel.

Kõigest sellest aga peame järeldama, et mundrikandja politsei ja kriminaalpolitsei pole kaks täitsa rippumatut üksust, vaid et need politsei liigid kuritegevuse vastu võitlemise alal moodustavad ühe terviku.

Spordivõistluste ettevalmistamisest ja läbiviimisest.

H. Tann.

Ei ole vist huvitusetu tuua mõningaid jooni spordivõistluste ettevalmistamise ja läbiviimise kohta saadud kogemuste põhjal viimastest politsei linnade spordivõistlustest Tallinnas ja Riias.

Igasugune võistlus peab asjale kui ka korraldajale kasu tooma. Hea tagajärje saladus peitub propagandas ajalehtede kaudu. Siin on tarvilik, et asja korraldaja alati ühenduses seisaks ajalehtedega. Kui on ette näha mingisugune võistluste korraldamine, siis tuleb kas või kuu aega varem ajalehti informeerida, et publikus laiemas ulatuses huvi äratada võistluste vastu, mis ei jäta oma mõju avaldamata sissetuleku peale. Ühte peab seal juures meeles pidama, et ei saaks

rohkem ajalehtedes lubatud, kui tegelikult suudetakse pakkuda. Peab alati objektiivselt talitama.

Võistlustele tuleks alati paluda ajalehtede esitajaid, neile anda vabu pääsetähti parematele kohtadele. Pääsetähtede juures ei tohi puududa võistluste kava. Kui ehk mõni ajalehe esitaja puudub, siis ei too see asjale kahju, kui see ajaleht saab järgmisel päeval informeeritud võistluste käigust. Sõnumid olgu lühidalt ja asjalikud ja peavad ilmuma alati järgmisel päeval, vastasel korral kaotab sõnum oma tähtsuse.

Propagandaga on seotud reklaam. Reklaam ei nõua suuri kulusid. Sajast plakatist on küllalt. Neid tuleb mahutada

nähtavatele kohtadele. Soovitav on neid mahutada ärivaateakendele. Sarnasel juhtumisel tuleb äriomanikule vaba pääsetäht anda. Kaks nädalat enne võistlusi ei ole tarvis plakateid välja panna. Üleskleepimine kuulutuste tahvlitele nõuab kulusid ja plakatite rohkust. Eraldi kuulutusi mahutada ajalehtedesse ei ole soovitav, sest see nõuab kulusid, ja teiseks on ajalehed aegsasti võistlustest informeeritud. Plakatid peavad maitserikkalt valmistatud olema. Pilkepiltidest ja üleliigsest kirjatekstist tuleb hoiduda. Edasi tuleb anda aukaarte ühes kavadega riigitegelastele, omavalitsuse kui ka sõjaväe esitajatele, koolidele, spordiseltsidele, ajalehtede esitajatele, töösturitele, suuremate äride omanikkudele, spordiriistade kaubamaja omanikkudele, auhinna annetajatele ning kavasse kuulutuste mahutajatele. Politseiametnikkudele olgu vaba sissepääs, sõduritele ja õppuritele alandatud hinnad.

Et mõnda võistlust korralikult läbi viia, selleks tuleb alustada aegsasti eeltöödega. Pääsetähed peavad niisama varakult ära tellitama. Ei tohi unustada pääsetähtede celmmüüki.

Suurt vaeva nõuab kava kokkuseadmine. Siin mängib suurt osa kulude küsimus. Omal kulul ei suudeta trükkida head programmi. Selleks on tarvis otsida kuulutusi äridelt, kuulutused peavad trüki-

kulud tasuma. Kavade müügist saadud raha oleks siis juba ülejääk. Kavas peab tähendatud olema osavõtjate nimed ja võistluste numbrid. Peale numbri lõppu tuleb publikule tagajärgedest teatada. Iga numbri alla tuleb jätta vaba ruumi, et publik võiks tagajärjed üles märkida. Kavade hinnad ei tohi kõrged olla.

Võistluste korraldamise juures peavad olema vilunud vahekohtunikud. Soovitav on suuremateks võistlusteks paluda vahekohtunikke eraseltsidelt. Võistlusi peab läbi viima rahvusvaheliste määruste järele. Võistlusplats peab korras olema. Jooksunadasid peab varem välja mõõtma ja kriidiga või lubjaga märkima. Kunstlik vaheaeg avaldab halva mulje. Mõõdurihmad, stopperid, finishipael, stardipüstol, vile ja võistluse jaoks tarvisminevad riistad, nagu kuul, ketas, oda, granat j. n. e., peavad aegsasti omal kohal olema.

Võistlusi peab ülesantud ajal täpselt algama. Kohtunikkude töö olgu varem jaotatud ja eraldumiseks käesidemetega varustatud. Võistluse platsil ei tohi viibida üleliigseid isikuid. Selle eest tuleb hoolt kanda, et publik kõikidelt kohtadelt võiks võistlusi jälgida. Osavõtjad peavad ilmuma starti korralikult ja puhates tressides.

Berliini tuletõrjeselts 1851—1926.

Berliini tuletõrje selts pühitses 28. sept. k. a. oma 75-aastast juubelpäeva. See sündmus langes ühte rahvusvahelise poliitsei näitusega. Et mõlemad organisatsioonid kodaniku kaitseks teenivad, korraldati mõlemad pidustused koos.

Pidustused kestsid 24. sept. kuni 3. oktoobrini. 28. septembril peeti Berliini raekojas pidulik aktus ja tuletõrje peavaht korraldas ajaloolise rongikäigu läbi vana Berliini. Rongikäigust võttis osa suur hulk sõiduriistu ning pritse, milliseid tarvitati 75, 50 ja 25 aasta eest ning käesoleval ajal. Rongikäigul mängis oma orkester. Päevavalgele toodi kõige vanemad sõiduriistad ning pritsid; niisama meeskonna riietumine ja hobuste rakendus vastas täpselt möödaläinud aegadele. Kavas oli muu seas tuletõrje kontserdid näituse hoonetes, paraad riigipresidenti osavõtul, ettekanded ja Ufa-filmi „Tuli“ demonstreerimine.

Peale pidustuste korraldati tuletõrje näitus. Statistilised andmed näitavad, et Berliini tuletõrjujad on 1925. a. Berliinis 5000 tulekahju kustutanud, seega 14 juhtumist päevas, 1500 korda on annud abi õnnetutel juhtumistel, sealjuures 1200 korda kihvtitamistel gaasi läbi. On olnud juhtumisi, mil tuletõrjujad alarmeeriti ulakuse tõttu ja neid oli arvu poolest 10%. Berliini tuletõrje voolikute pikkus ulatab kuni 106 kilomeetrit.

Näitusel oli pandud välja kaks moodsat päästevankrit. Iseäranis suurt huvi pakus mitmesuguste maskide demonstreerimine suitsu ja gaasi vastu. Näitus üksi ei piirdunud teooriaga, vaid iga päev demonstreeriti näitushoonete läheduses tulekahju. Selleks süüdati põlema puust ehitused, ülevalatud tõrvaga. Kustutamiseks ei tarvitatud vett, vaid uue konstrueeritud aparaadiga seebivahtu.

Ametlik osa.

Käskiri 28. septembrist s. a. nr. 82 sise- ministeeriumile:

„Riigi Teatajas“ nr. 60 — 23. juulist 1926. a. on avaldatud määrus kassa korra kohta riigi kulude alal, mis hakkab maksma 1. oktoobrist 1926. a.

Silmaspidades, et siseministeeriumi administratiiv-osakond ja politsei-osakond ühes alluvate asutustega käskkirja nr. 74 30. detsembrist 1925. a. alusel juba 1. jaanuarist k. a. uue kassa korra järgi töötavad ning 1. aprillist k. a. aluseks võtsid rahaministri poolt samas asjas maksmapandud määruse, ei tule mingisugust muudatust teha ülalnimetatud asutuste korraldustes arvepidamise alal kuni 1. aprillini 1927. a.

Piirivalve valitsus, kus endine kahekordne raamatupidamine ajutiselt maksma jäi, hakkas 1. oktoobrist s. a. tegutsema kassa korra määruse järele („R. T.“ nr. 60 — 1926. a.).

Käskkirjaga 30. septembrist s. a. nr. 83 siseministeeriumile

on avaldatud teadmiseks Vabariigi Valitsuse otsus 24. septembrist s. a.:

„Määrata siseministeeriumi uksehoidjale Jaan Kend'ile autasuna 25.000 marka kauaaegse kohusetruu teenistuse eest“.

Käskiri 30. septembrist s. a. nr. 84 sise- ministeeriumile:

Vabariigi Valitsuse poolt 26. jaanuaril 1923. a. kinnitatud piirivalve palgamäärade § 2-se põhjal on määratud allnimetatud piirivalvuritele kolmeaastase vahetpidamata kiiduväärt teenistuse eest rahalist autasu järgmiselt:

1. Tallinna jaoskond. 1. Kunda rajoon. Aleksander Lahi, Tõnu Meinvaldt ja Johannes Keigo.

2. Loksarajoon. Aleksander Krall.

3. Jägala - Jõesuu rajoon. Edgar Seifing ja August Pill.

4. Tallinna rajoon. Artur Paulberg, Hugo Pavelts, Julius Karp ja Jüri Kukk.

5. Paldiskirajoon. Gustav Mänd.
II. Narva jaoskond. 1. Mariinski rajoon. Tõnu Lageda.

2. Komarovka rajoon. Kristjan Madisson.

3. Narva - Jõesuu rajoon. Herbert Valger.

4. Vasknarva rajoon. Jaan Papstel.

III. Peipsi jaoskond. 1. Mehi-koorma rajoon. Gustav Kiristaja.

2. Mustveerajoon. August Laga.

IV. Petseri jaoskond. Volde-
mar Laurisson.

1. Boroki rajoon. August Saar.

2. Ledistshe rajoon. Elmar Sui-
gusaar ja Arnold Meier.

3. Valga rajoon. Adam Teder,
Bruno Kirch ja Johannes Kruus.

4. Babino rajoon. August Palm.

V. Lääne jaoskond. 1. Haap-
salu rajoon. Hans Sild.

2. Pärnu rajoon. Georg Bach-
mann.

3. Saaremaa rajoon. Vassili
Nellis.

VI. Ujuvad abinõud. Eduard
Aug.

VII. Valitsuse staap. Artur
Lõuend ja August Kilk.

Võru - Petseri abiprefekti käskkirjaga 1. oktoobrist s. a. nr. 24

on vanem kordnik Johan Adamson määratud Satserinna II rajooni konstaabli ajutiseks asetäitjaks, arvates 1. okt. s. a.

Tartu - Valga prefekti käskkirjaga 6. ok- toobrist s. a. nr. 66

on Tallinna raudteepolitseist ületoodud konstaabel Ernst Mumm määratud kuni korralduseni Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissari käsutusse.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 869. Lugeja L. Küsimused: 1) Kas võib politseiametnik olla kinnitusseltsi agent (tule- elu-rahekinnitused), kui selle all ametkohused ei kannata?

2) Kas politseiametnik võib olla ajalehe

kirjasaatja, ajalehtede ja ajakirjade tellimiste vastuvõtja?

3) Kriminaal-ametnikkudel on lubatud ka politsei vormiriides käia (kui see ametihuvidega ei ole seotud). Missugusele au-

kraadile vastavad välispolitsei järele kriminaalagendid, assistendid ja vanemassistendid.

Vastused: 1) Ei ole takistusi (kod. teen. sead. § 740, S. K. III k.).

2) Võib (kod. teen. sead. § 740, S. K. III k.).

3) Politseiasutuste kujundamise määruse („R. T.“ nr. 177/178 — 1925. a.) § 80. järgi kannavad kriminaal-ametnikud vormi juhtumistel ja korras, nagu see siseministri

poolt kinnitatud juhatuskirjas eriti ette nähakse. Et aga senini ei ole sellekohast juhatuskirja järgnenud, siis tuleb järeldada, et kriminaal-ametnikul ei ole vormikandmise õigust.

Nr. 879. Tellija H. R. Küsimus. Kas on posti peavalitsus õigustatud politsei läbi vastuvaidlemata korras sisse nõudma postikulusid „R. T.“ nr. 113/114 — 1925 a. lhk. 689, artikkel 23. põhjal?

Vastus. On õigustatud.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Loskit, Alma Jaagu t., v. a. Aru vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 17.
Grünfeldt, Aino Juhani t., v. a. Kirepi vallaval. 19. 8. 20 a. nr. 190.
Sepp, Gerda Andrese t., v. a. Rõngu vallaval. 2. 10. 22 a. nr. 1064.
Ehrlich, Kristjan Jaani p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 28. 9. 23 a. nr. 1629/76678.
Väärmann, Jaan Karli p., v. a. Pangodi vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 100.
Raal, August Enno p., v. a. Kodijärve vallaval. 23. 11. 19 a. nr. 326.
Jäger, Adam Johani p., v. a. Otepää alevival. 5. 12. 22 a. nr. 1.
Planken, Anna Mihkli t., v. a. Rõngu vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 4325.
Kimmel, Jaan Johani p., v. a. Rõngu vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 3689.
Sepp, August Jüri p., v. a. Meeri vallaval. 16. 11. 20 a. nr. 672.
Algus, August Johani p., v. a. Pilkuse vallaval. 18. 4. 20 a. nr. 256.
Meltsas, Mihkel Hansu p., v. a. Valguta vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 29.
Teinfeldt, Ann Juhani t., v. a. Kongota vallaval. 15. 2. 23 a. nr. 12.
Tillison, Alide Karli t., v. a. Aru vallaval. 6. 6. 21 a. nr. 30.
Toomingas, August Aleksandri p., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 14. 11. 22 a. nr. 12084.
Liiv, Jaan Mihkli p., v. a. Rõngu vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 3883.
Võlli, Artur Augusti p., v. a. Rannu vallaval. 7. 1. 22 a. nr. 4.

Rosenberg, Eleonore Hansu t., v. a. Rannu vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 557.
Loorits, Peeter Karli p., v. a. Kodijärve vallaval. 12. 12. 24 a. nr. 56.
Loorits, Karl Peetri p., v. a. Kodijärve vallaval. 19. 6. 25 a. nr. 84.
Mitt, Voldemar Hansu p., v. a. Lõve vallaval. 10. 9. 20 a. nr. 335.
Schinmann, Ernst Hansu p., v. a. Lõve vallaval. 21. 12. 19 a. nr. 61.
Nops, Arved Hansu p., v. a. 21. 5. 20 a. nr. 1244.
Kavaler, August Mari p., v. a. Kirna vallaval. 7. 1. 20 a. nr. 107.
Name, Aliine Kustase t., v. a. Mäo vallaval. 26. 2. 20 a. nr. 108.
Indus, Fromhold Jüri p., v. a. Koigi vallaval. 22. 9. 23 a. nr. 450.
Valder, Kustas Jaani p., v. a. Paide linna pol. ülemalt 9. 10. 20 a. nr. 2232.
Leinberg, Ado Hansu p., v. a. Võhmuta vallaval. 2. 8. 20 a. nr. 641.
Piksaa, Alma Juhani t., v. a. Veinjärve vallaval. 8. 4. 21 a. nr. 1033.
Sutt, Arnold Jüri p., v. a. Valga linna pol. ülemalt 1920 a.
Rattas, Aleksander Juhani p., v. a. Kogula vallaval. poolt 1922 a.
Allik, Aliide Hansu t., v. a. Voltveti vallaval. 1923 a. nr. 16.
Tellmann, Johan Liisa p., v. a. Valga maak. pol. ülemalt 1922 a. nr. 10922.
Ramjalg, Gustav Peetri p., v. a. Uderna vallaval. 1919 a. nr. 213.
Kroon, Olga Gustavi t., v. a. Sangaste vallaval. 1922 a. nr. 114.
Udalov, Timofei Fedoti p., v. a. Petseri vallaval. 23. 11. 23 a. nr. 316.

- Roosioja, Semen Osipi p., v. a. Vilo vallaval. 24. 3. 26 a. nr. 443.
- Krestovskaja, Anna Peetri t., v. a. Petseri vallaval. 30. 12. 24 a. nr. 851.
- Sensvoi, Teodor, v. a. Irboska vallaval. nr. 119.
- Leljukova, Tatjana, v. a. Vilo vallaval. nr. 698/129631.
- Koslovski, Ljubov, v. a. Senno vallaval. nr. 922.
- Shustrov, Vassili Ivani p., v. a. Kulje vallaval. 26. 2. 23 a. nr. 180.
- Gunjashin, Anna Ivani t., v. a. kulje vallaval. 19. 3. 26 a. nr. 409.
- Mihkelson, Mihkel Jakobi p., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 9. 3. 23 a. nr. 390.
- Mickvits, Albertine Ernsti t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 16. 11. 20 a. nr. 9807.
- Sontag, Hans Peetri p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 3. 4. 20 a. nr. 12153.
- Kippasto, Juhan Jakobi p., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 24. 12. 19 a. nr. 6670.
- Priima, Johannes Mihkli p., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 8. 7. 24 a. nr. 3058.
- Utsar, Minni Hansu t., v. a. Valga linna pol. ülemalt 15. 12. 19 a. nr. 1561.
- Kuldmägi, Anna Jüri t., v. a. Ropka vallaval. 31. 1. 20 a. nr. 332.
- Hallik, Anna Leonhardi t., v. a. Vara vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 39.
- Reitsak, Karl Johani p., v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 17. 3. 23 a. nr. 726.
- Kartau, Villem Jüri p., v. a. Jäärja vallaval. 11. 12. 19 a. nr. 85.
- Vasilevski, Jefim Vassili p., v. a. Panikovitshi vallaval. nr. 764.
- Kadajamägi, Timofei Feodori p., v. a. Vilo vallaval. nr. 155.
- Baum, Jaan Jaani p., v. a. Seli vallaval. 18. 9. 24 a. nr. 159.
- Bessaborkin, Varvara Aleksandri t., v. a. Vasknarva vallaval. 19. 11. 19 a. nr. 680.
- Tassa, Klaudine Karli t., v. a. Martna vallaval. 13. 12. 23 a. nr. 106.
- Kokk, August Peetri p., v. a. Lümmada vallaval. 22. 5. 25 a. nr. 476.
- Kütt, Jakob Leonti p., v. a. Abroka vallaval. 20. 9. 21 a. nr. 503.
- Tõru, Hermine Jüri t., v. a. Kihelkonna vallaval. 31. 1. 20 a. nr. 765.
- Koit, Jüri, v. a. Kogula vallaval. 17. 9. 1920 a. nr. 859.
- Vavilov, Mihail Kirilli p., ajut. isikutun., v. a. Valga maak. pol. ülemalt 23. 3. 1923 a. nr. 612.
- Mänd, Sinaida, v. a. Loona vallaval. 6. 2. 1925 a. nr. 23.
- Huum, Mihkel, v. a. Lümmada vallaval. 19. 10. 20 a. nr. 974.
- Kaljo, Priido, v. a. Loona vallaval. 15. 1. 1920 a. nr. 105.
- Armvärt, August, v. a. Lümmada vallaval. 23. 8. 21 a. nr. 1273.
- Tarkmees, Minni, v. a. Kunda vallaval. 30. 6. 20 a. nr. 1343.
- Kiider, Eduard.
- Valt, Maria, v. a. Maasi vallaval. 15. 11. 1920 a. nr. 202.
- Hannus, Mihkel, v. a. Kihelkonna vallaval. 12. 1. 20 a. nr. 222.
- Küll, Peeter, v. a. Kihelkonna vallaval. 3. 1. 20 a. nr. 97.
- Tensau, Jaan Toomase p., v. a. Kõnnu vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 187.
- Kaasik, Madli Jaani tr., v. a. Paide linna pol. ülemalt 24.7.20 a. nr. 2135.
- Edel, Arnold Jaagu p., v. a. Võhmuta vallaval. 7.1.22 a. nr. 8.
- Arenberg, Jaan Jaani p., v. a. Võhmuta vallaval. 2.8.24 a. nr. 90.
- Pogland, Adolf Jaani p., v. a. Veinjärve vallaval. 26.4.20 a. nr. 406.
- Mahr, Olga Martini tr., v. a. Järva maak. pol. 1 jsk. ülemalt 5.4.23 a. nr. 78.
- Treve, Villem Mihkli p., v. a. Esna vallaval. 9.2.20 a. nr. 210.
- Mägi, Johannes Aleksandri p., v. a. Narva linna pol. 3 jsk. ülemalt 1923 a.
- Krampf, Gertrud Mihkli tr., v. a. Tapa pol. jsk. ülemalt 1919 a.
- Veisberg, Miina Andrese tr., v. a. Vao vallaval. 5.10.22 a. nr. 2251.
- Kents, Aleksander Jüri p., v. a. Lehtse vallaval.
- Roots, Minna Jüri tr., v. a. Tapa alcvi-val. 1920 a.
- Volberg, Mart Kristo p., v. a. Ambla vallaval.
- Lunder, Artur Augusti p., v. a. Lehtse vallaval. 1925 a.
- Kristell, Alma Aleksandri tr., v. a. Iall. l. pol. 4 jsk. ülemalt 6.5.25 a.
- Valdmann, Eliise Nikolai tr., v. a. Undla vallaval. 1919 a. nr. 106.
- Priitberg, Karl Gustavi p., v. a. Einmani vallaval.
- Mullikas, Adele Marie tr., v. a. Kabala vallaval. 19.9.25 a. nr. 196.

Siseministeeriumi

politsei osakond annab välja

avalikul

võistluspakkumisel

politsei asutustele tarvisminevate raamatute ja plankide

trükkimise töö.

Vähempakkumine peetakse 22. oktoobril s. a. kell 10 homm. ja järelpakkumine 25. oktoobril s. a. kell 10 homm. Politsei osakonna ruumides Toompea lossis.

Lähemaid teateid saab politsei osakonna majandustoimkonnalt igal tööpäeval kella 10—14.

Kuulutus.

Jõhvi jaoskonna politseikomissar Virumaal annab teada, et 29. okt. 1926 a. kell 10 hommikul müüakse Püssi vallas, Purtse-Napal

enampakkumisel

Heinrich Nicolai päralt olev varandus, mis koosneb saanist, vankritest ja hobuseriistadest, hinnatud 35.000 mr. peale, mitmesuguste maksude sissenõudmiseks.

Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval 29. X. 26.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Jõhvis, 5. okt. 1926 a.

Nr. 09627. 08145.

H. Raukas.

Jaoskonna komissar.

Kuulutus.

Mõisaküla jaoskonna politseikomissar Pärnumaal teatab, et 20. okt. 1926 a. kell 10 hommikul müüakse Abja vallas „Jussi“ talus

enampakkumisel

Hans Kessler'i päralt olev vallasvara: üks saarepuust kummut ühes peegli, üks kollane saarepuust kapp, üks pruun lepapuust kapp ja üks kahereaga harmoonika (lõõtsapill), mis hinnatud 17.000 marga peale ärimaksude sissenõudmiseks.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Müüdavaid asju võib näha oksjoni päeval.

Mõisakülas, 5. okt. 1926 a.

Nr. 4688.

P. Hõimoja,

Mõisaküla jsk. politseik. eest.

Kuulutus.

Jõhvi jaoskonna politseikomissar Virumaal, annab teada, et 30. okt. 1926 a. kell 10 hommikul müüakse Tudolinna vallas, Mõisa külas,

enampakkumisel

Johannes Riksa päralt olev varandus: üheaastane sälg, hinnatud 8.000 marga peale, rendivõla sissenõudmiseks.

Müüdavat looma võib näha oksjoni päeval 30. X. 26.

Pakkumine algab hinnatud summast.

Jõhvis, 7. sept. 1926 a.

Nr. 05215.

H. Raukas.

Jaoskonna komissar.